

Osallisuus kuuluu kaikille

Kuntademokratiaverkoston verkkotapaaminen

Anna-Maria Isola

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Osallisuus on hyvinvoinnin tekijä

- Osallisuus on prosessi, johon tarvitaan taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia resursseja.
- Osallisuuden kokemus auttaa muuttamaan resursseja toimintavalmiuksia ja toimintavalmiuksia toiminnaksi
- Osallisuuden kokemus on vahvasti yhteydessä sekä sosioekonomisiin taustatekijöihin että koettuun terveyteen ja hyvinvointiin, esimerkiksi
 - työmarkkina-asemaan, työttömyyden kestoon, koulutukseen, taloudelliseen tilanteeseen, toimentulon riittävyteen, köyhyyskokemuksiin
 - sosiaaliseen ja poliittiseen osallistumiseen, yksinäisyyteen, elämänlaatuun, mielenterveyteen, fyysiseen terveyteen, toiminta- ja työkykyyn

Osallisuuden edistäminen

Kuinka osallinen olet?

Kuinka paljon seuraavat väittämät pitävät paikkansa?

1. Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä.
2. Saan myönteistä palautetta tekemisistäni.
3. Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön.
4. Olen tarpeellinen muille ihmisille.
5. Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun.
6. Tunnen, että elämälläni on tarkoitus.
7. Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita.
8. Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen.
9. Koen, että minuun luotetaan.
10. Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin

© Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019

Kuinka osallinen olet?

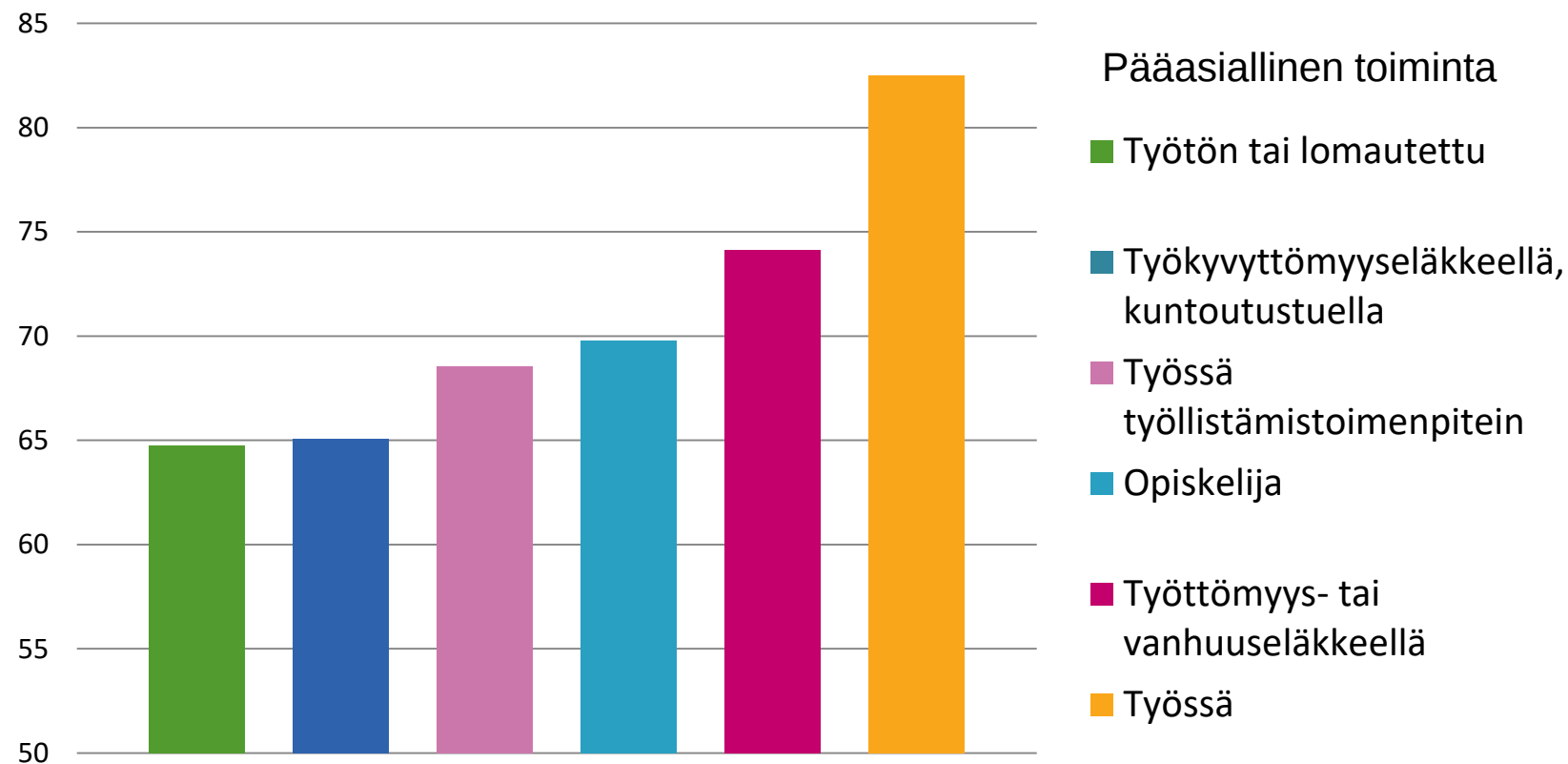
Testaa osallisuutesi leikkimielisellä verkkotestillä ja selvitä samalla, mikä myyttinen metsän olento olet:

Osallisuustesti.fi

Osallisuuden kokemus on matalin työttömillä, lomautetuilla ja työkyvyttömyyseläkkeellä/kuntoutustuella olevilla

Osallisuuden kokemus
(osallisuusindikaattorin
keskiarvo, 0–100)
työmarkkina-aseman
mukaan

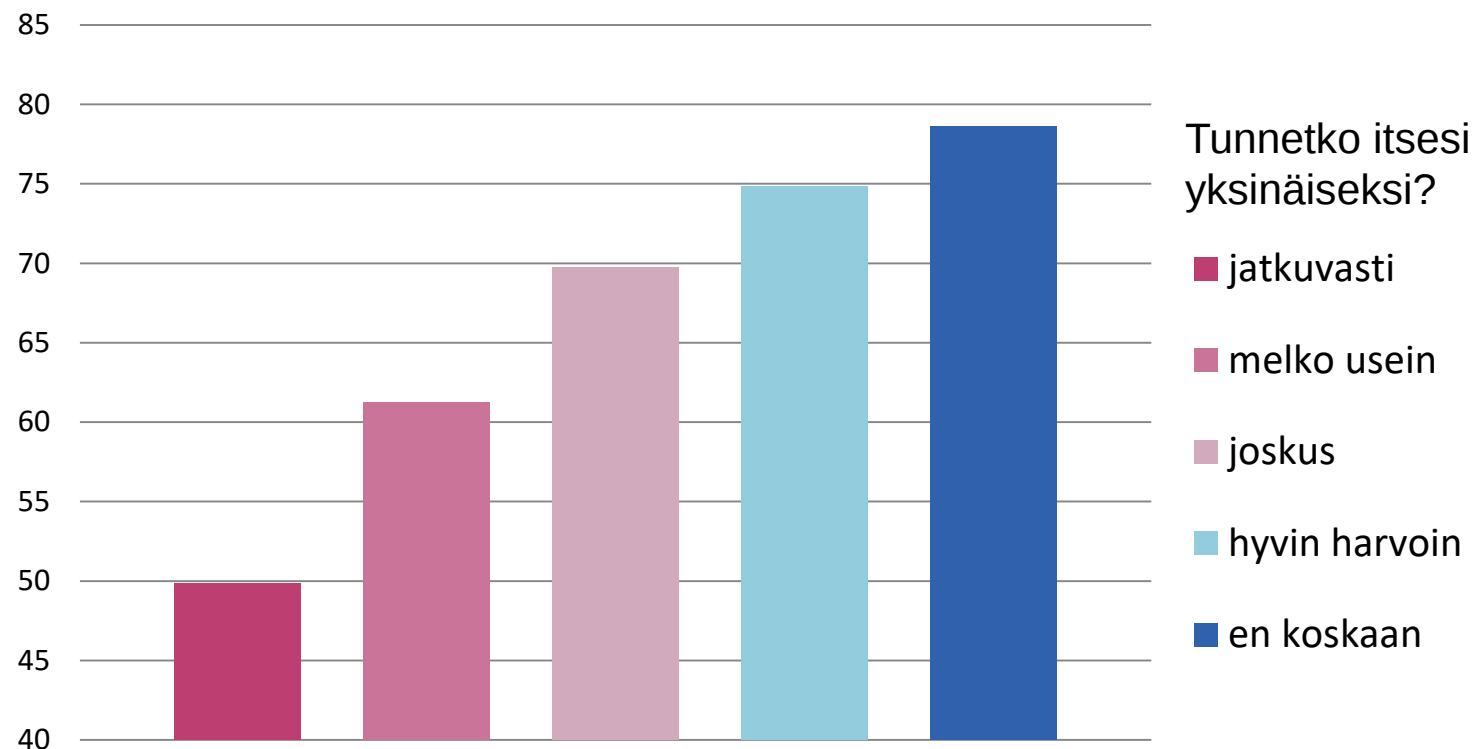

Lähde: Leemann, THL 2020

Osallisuuden kokemus on matalin heillä, jotka kokevat itsensä jatkuvasti yksinäiseksi

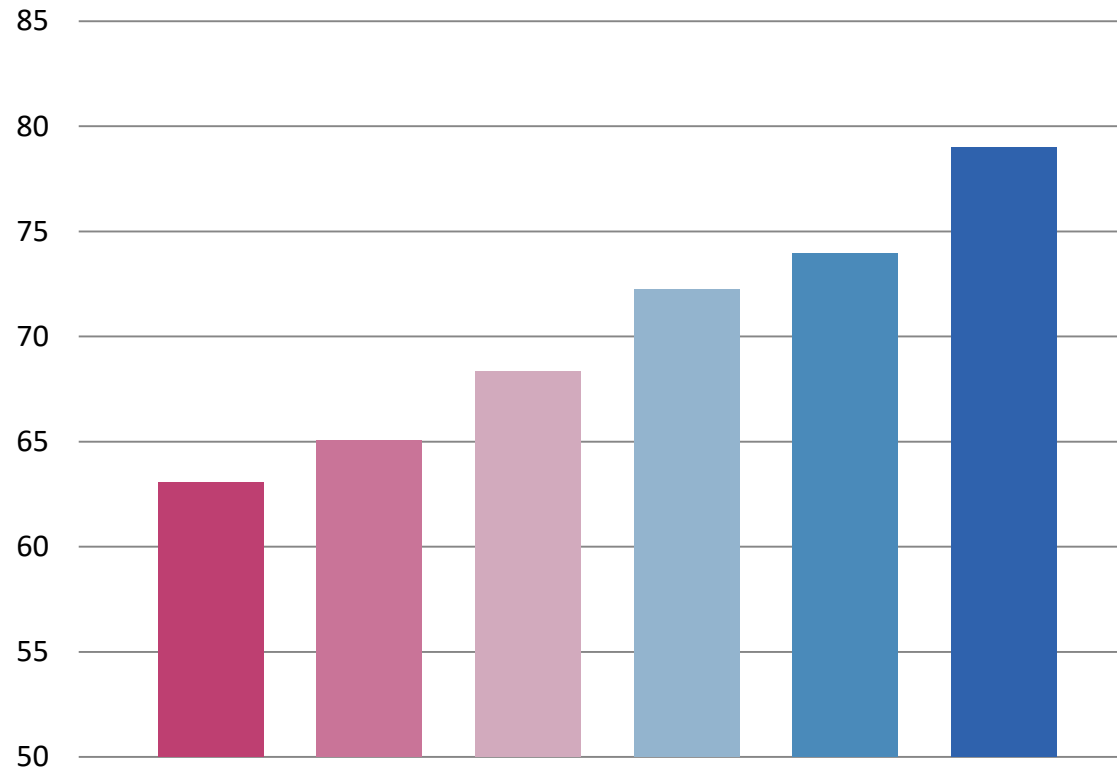
Osallisuuden kokemus
(osallisuusindikaattorin
keskiarvo, 0–100)
yksinäisyyden tunteen
mukaan

Lähde: Leemann, THL 2020

Osallisuuden kokemus on matalampi niillä, joilla kotitalouden menojen kattaminen on erittäin hankalaa

Osallisuuden kokemus
(osallisuusindikaattorin
keskiarvo, 0–100)
erilaisissa taloudellisissa
tilanteissa olevilla

Kun kotitaloutesi
kaikki tulot otetaan
huomioon, onko
menojen
kattaminen näillä
tuloilla

- erittäin hankalaa
- hankalaa
- melko hankalaa
- melko helppoa
- helppoa
- hyvin helppoa

Lähde: Leemann, THL 2020

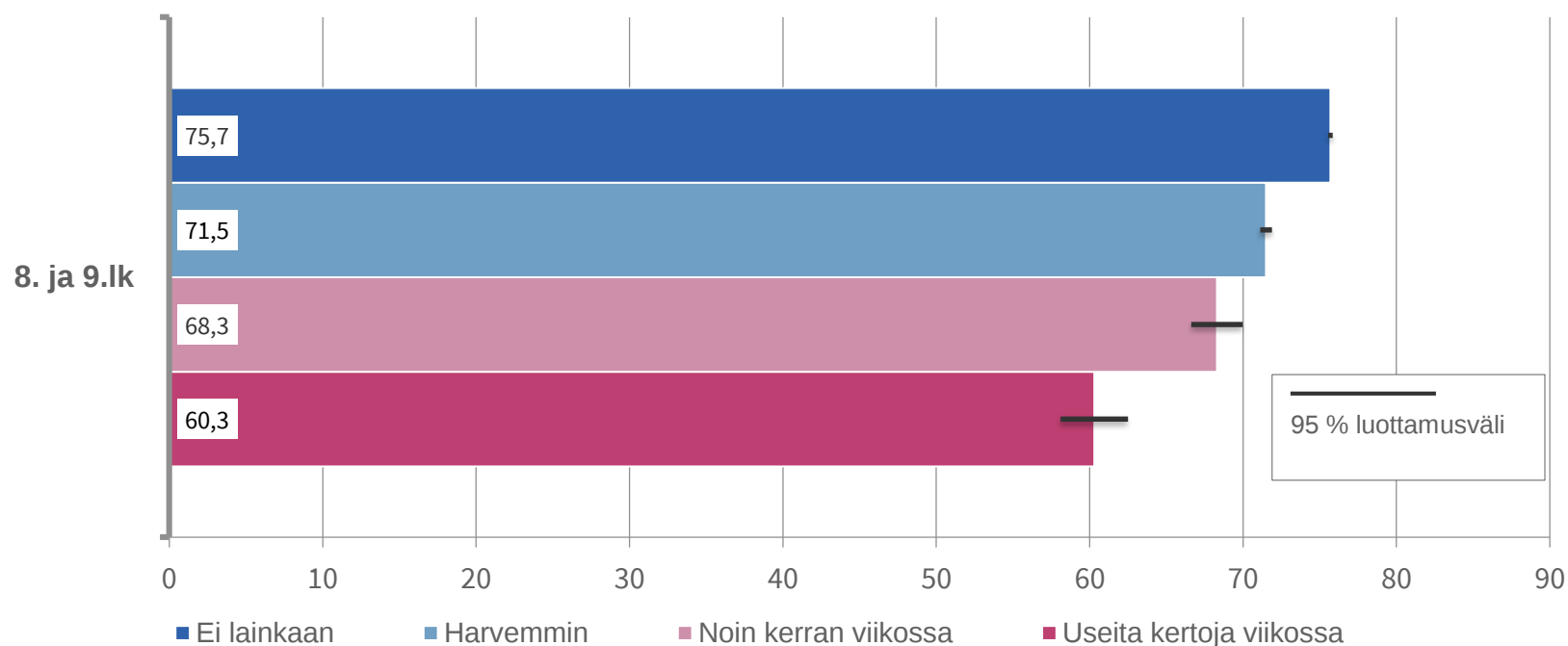
Osallisuuden kokemus ja koulukiusaaminen: Kouluterveyskyselyn 2019 tuloksia.

- Sekä koulukiusaajilla että koulukiusatuksi joutuvilla on matalampi osallisuuden kokemus verrattuna heihin, jotka eivät kiusaa tai tule kiusatuiksi.
- Yhteydet olivat voimakkaimmat 8. ja 9. luokkalaisilla.
- Toisella asteella koulukiusatuksi joutuminen oli vahvemmin yhteydessä osallisuuden kokemukseen kuin koulukiusaamiseen osallistuminen. Koulukiusaajien osallisuuden kokemus oli kuitenkin matalampi kuin ei-kiusaajilla.

Lähde: [Virrankari, Leemann & Kivimäki \(2020\) Osallisuuden kokemus ja koulukiusaaminen : Kouluterveyskyselyn 2019 tuloksia. Tutkimuksesta tiiviisti 35/2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.](#)

Osallisuuden kokemus oli sitä matalampi, mitä useammin kiusasi muita

Osallisuuden kokemus (osallisuusindikaattorin keskiarvo 1–100) sen mukaan, kuinka usein on kiusannut muita

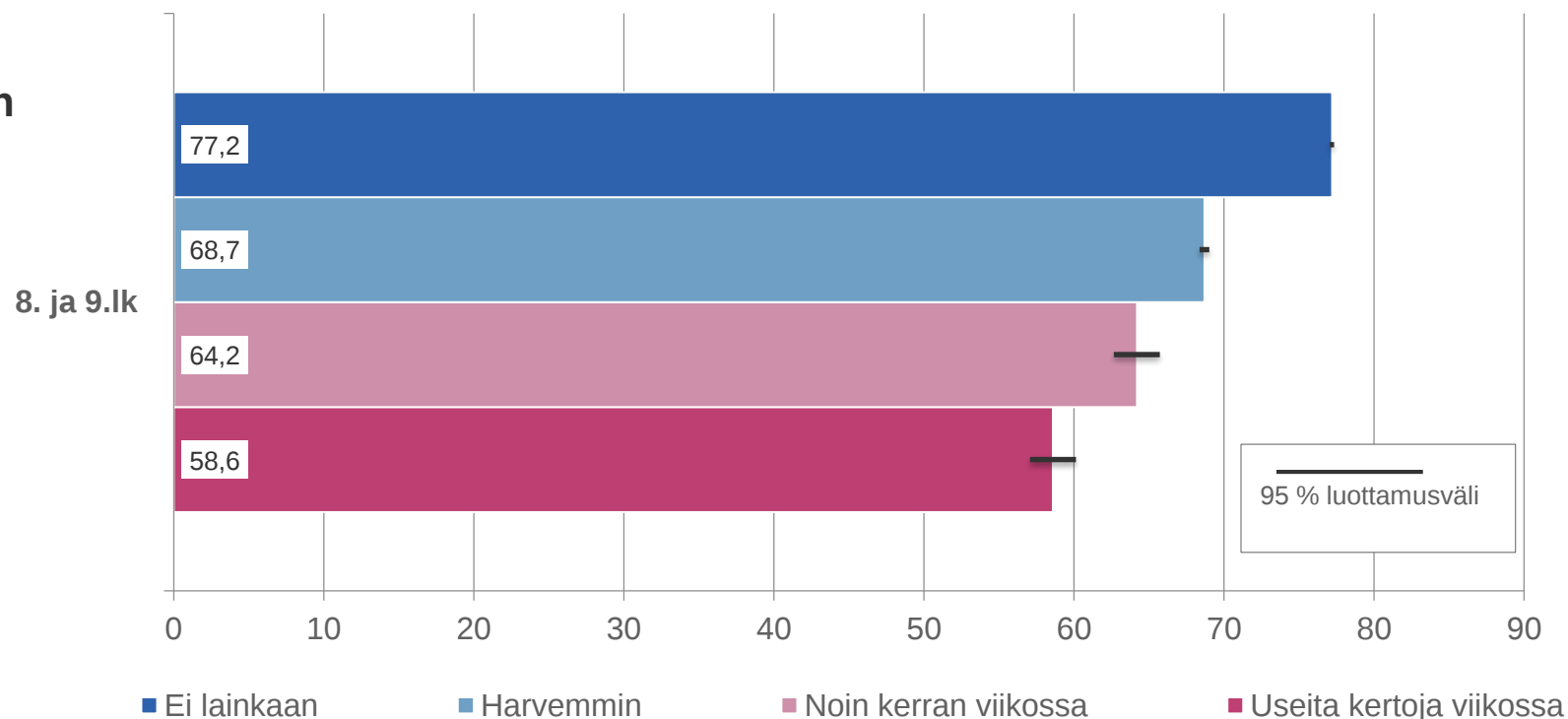

Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2019

Osallisuuden kokemus oli matalin useita kertoja viikossa kiusatuiksi joutuvilla

Osallisuuden kokemus (osallisuusindikaattorin keskiarvo 1–100) sen mukaan, kuinka usein on tullut kiusatuksi

Osallisuusindikaattoria on hyödynnetty myös muissa tutkimuksissa:

- THL:n väestötutkimuksista
 - FinSote 2019, Kouluterveyskysely 2019, POMELA (2020), FinLapset 2020, WATTU IV (2020-2021)
- Vantaan kaupungin osallisuuskysely, EPIC (Tampereen yliopisto)
- Solaris-lomien ja Sokran arviointitutkimus tuetun lomatoiminnan osallisuusvaikutuksista (lue: [Mäntylä \(2020\) Lomalle yhdenvertaisuuteen : Lomatoiminnan osallisuusvaikutusten arviointi. Työpaperi 9/2020. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.](#))

thl.fi/osallisuusindikaattori

- Osallisuusindikaattorin yleinen kuvaus
- Osallisuusindikaattorin kysymysten perustelut ja tausta
- Osallisuusindikaattorin tulosten tulkinta
- Taloudellinen merkitys
- Alustavat tulokset osallisuusindikaattorin yhteyksistä muihin ilmiöihin
- Osallisuusindikaattorin käyttöön liittyvät ohjeet, pisteytys ja summapisteen laskeminen

Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta

Osallisuuden kokemusta voidaan mitata Sokra-koordinaatiohankkeen kehittämällä **osallisuusindikaattorilla** (Experiences of Social Inclusion Scale, ESIS).

Osallisuusindikaattori muodostuu kymmenestä väittämästä, jotka kartoittavat merkityksellisyden kokemusta, uskoa omiin toimintamahdollisuuksiin ja sosiaalista vuorovaikutusta. Väittämien vastaukset sijoittuvat jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa osattomuuden kokemusta ja toinen osallisuuden kokemusta.

Väittämien taustalla on kokonaisvaltainen käsitys osallisuudesta kuulumisena ja kuulluksi tulemisena: Osallinen ihminen voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Osallinen ihminen pääsee osalliseksi yhteisestä hyvästä: hän voi sekä tuottaa yhteistä hyvää että pääsee nauttimaan siitä. Vaikutusmahdollisuuksien ja resurssien ohella oleellista on, että uskoo mahdollisuuksien olemassaoloon.

OSALLISUUS

- OMASSA ELÄMÄSSÄ
- YHTEISÖISSÄ JA VAIKUTTAMISEN PROSESSEISSA
- YHTEISESTÄ HYVÄSTÄ

Jaottelu perustuu sosiaali-, käyttäytymis- ja terveystieteelliseen tutkimukseen. Lue lisää: Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet (Thl.fi)

1

Osallisuus omassa elämässä

Ihminen saa elää omannäköistä elämää. Ihmisen voi määritellä, mihin toimintaan ja palveluun hän osallistuu.

2

Osallisuus vaikuttamisen prosesseissa

Ihminen voi vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin. Ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan.

3

Osallisuus yhteisestä hyvästä

Luodaan olosuhteita, joissa ihmiset voivat osallistua yhteisen hyvän tuottamiseen ja pääsevät myös nauttimaan yhteisestä hyvästä.

Tämä edesauttaa sitä, että ihmiset saavat arvostusta, kiitosta ja yhteyksiä muihin ihmisiin. Toiminta, jossa yhteiskuntaryhmät kohtaavat, edistää hyviä väestösuhteita.

Lue lisää: Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet (Thl.fi)

Sokra kokoaa ja arvioi lupaavia osallisuuden edistämisen malleja

THL.FI/SOKRA
> Osallisuuden edistämisen mallit

Osallisuuden edistämisen mallit

Osallisuutta edistävä hallintomalli tukee osallisuustyön johtamista

- Osallisuusohjelma
- Kumppanuusrahoitusmalli
- Kokemusosaaminen
- Verkostoivan työn ja ammattilaisten osallisuuden mallit

Asiakastyön uudistaminen

- Luovat ja luontolähtöiset menetelmät, pelillisyyden hyödyntäminen

Työllisyyspolut ja taloudellinen toimeliaisuus

- Osallisuutta ja aktiivisuutta tukevat sosiaaliturva ja palvelut
- Pitkään työttömänä olleiden ansaitsemismahdollisuuksien lisääminen ja työllistymisen tuki

Kansalaisvaikuttamisen vahvistaminen

Vapaaehtoistoiminnan järjestäminen ja tukeminen

Avoimet tilat – uutta yhteisöllisyyttä

Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokra

Sokra tukee ja koordinoi Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjan 5 hankkeita.

Vajaa 470 hanketta eri puolilla Suomea vuodesta 2014 alkaen.

Hankkeet edistävät työelämän ulkopuolella olevien työkäisten osallisuutta ja torjuvat köyhyyttä.

Sokra kokoaa osallisuustyötä tekevät yhteen, tutkii, tukee arviointia, vaikuttaa ja viestii.

Rohkaisemme tekoihin heikoimmassa asemassa olevien osallisuuden puolesta.

Ota Sokra seurantaan!

Lue lisää: Isola & Nousiainen & Valtari (2020) Osallisuustyö välineenä heikossa asemassa olevien vallan lisäämiseen. (s. 165 alkaen)

Seuraa Sokraa Twitterissä ja Facebookissa

Osallisuutta päätöksiin -uutiskirje ilmestyy 3–4 vuodessa.

- Tilaa uutiskirje tästä

Sokran tutkimusviesti (Thl.fi) kokoaa kuukausittain tuoreimpia osallisuustutkimuksen tuloksia meiltä ja maailmalta.